

בש"פ 6437/20 - מדינת ישראל נגד עמית אדרי, טל יוסף מזרחי, אורי מדינה

בית המשפט העליון
בש"פ 6437/20

לפני: כבוד השופט מ' מזוז

העוררת: מדינת ישראל

נגד

המשיבים: 1. עמית אדרי
2. טל יוסף מזרחי
3. אורי מדינה

ערר לפי סעיף 53 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות
אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996, על החלטת בית
המשפט המחוזי באר-שבע בתיק מ"ת 28529-08-20
שניתנה ביום 13.9.2020 על ידי כבוד השופט י' עדן

תאריך הישיבה: כ"ו באלול התש"ף (15.9.2020)

בשם העוררת: עו"ד נורית הרצמן
בשם המשיב 1: עו"ד עידו פורת
בשם המשיב 2: עו"ד שי רודה
בשם המשיב 3: עו"ד ציון אמיר

החלטה

1. ערר המדינה לפי סעיף 53 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק
המעצרים) על החלטת בית המשפט המחוזי בבאר שבע (השופט י' עדן) מיום 13.9.2020 במ"ת 28529-08-20,
במסגרתה שוחררו המשיבים לחלופה של מעצר בית מלא בתנאים ומגבלות שנקבעו על ידו.

2. ביום 13.8.2020 הוגש בבית המשפט המחוזי בבאר שבע כתב אישום נגד שלושת המשיבים ושניים נוספים, הכולל 14 אישומים שעיקרם עבירות אלימות ורכוש כלפי פלסטינים אשר בוצעו, כנטען, על ידי הנאשמים במסגרת תפקידם כשוטרים בשירות חובה במג"ב. כתב האישום מייחס למשיבים עבירות של שוד מזוין, תקיפה הגורמת חבלה של ממש, הפרת אמונים, התעללות בחסר ישע, איומים, קשירת קשר לביצוע פשע והשמדת ראיה. על-פי המתואר בכתב האישום, במועדים הרלבנטיים, במסגרת תפקידם כאמור, הוטל על המשיבים לאבטח פרצה בגדר ההפרדה במטרה למנוע כניסת פלסטינים לשטח המדינה. במהלך ביצוע תפקידם זה, במספר הזדמנויות, שנפרשו על פני כעשרה ימים, בעת שהמשיבים לובשים מדים וחמושים בנשק משטרי ותוך שהם מנצלים את סמכויותיהם ומעמדם, הם שדדו כספים מפלסטינים שנכנסו לישראל דרך הפרצה. את מעשיהם אלה הם ביצעו כשהם מנצלים את חולשתם של הפלסטינים, לעתים תוך איום בנשק ושימוש באלימות, ומתוך הנחה כי מכיוון שמדובר בשוהים בלתי חוקיים, הם לא יפנו לרשויות החוק כדי להתלונן נגדם. בחלק מהמקרים עטו המשיבים רעלות ומסכות פנים כדי למנוע זיהויים. כמו כן, בחלק מהמקרים תיעדו חלק מהמשיבים את האלימות בה נקטו כלפי פלסטינים באמצעות תמונות וסרטוני וידאו במכשירי הטלפון הניידים שלהם.

3. בד בבד עם הגשת כתב האישום, הגישה המדינה בקשה למעצר המשיבים עד לתום ההליכים נגדם. בדיון שהתקיים ביום 19.8.2020 הסכימו באי כוח המשיבים 1 ו-2 לקיומן של ראיות לכאורה, ובית המשפט קבע כי קיימות ראיות לכאורה ועילת מעצר ביחס לכל המשיבים, והורה על עריכת תסקירי מעצר בעניינם. בתסקיר שהוכן בעניינו של המשיב 1 העריך שירות המבחן כי קיימת רמת סיכון נמוכה להישנות התנהגות אלימה, אשר פחתה בעקבות הפסקת שירותו במשמר הגבול, וההתרשמות מהמפקחים שהוצעו הייתה חיובית. לפיכך, הומלץ על שחרורו לחלופה של מעצר בית מלא בבית הוריו תחת פיקוח של חמישה ערבים, לצד הטלת צו פיקוח במסגרתו יופנה המשיב להליך טיפולי לעצורי בית. בתסקיר בעניינו של המשיב 2 העריך שירות המבחן כי רמת הסיכון להישנות פורצת גבולות מצדו היא בינונית, והתרשם כי המפקחים שהוצעו מבינים את משימת הפיקוח והשלכותיה. לפיכך, הומלץ על שחרורו של המשיב למעצר בית מלא בבית הוריו בפיקוח והעמדתו בצו פיקוח למשך 6 חודשים. אשר למשיב 3, העריך שירות המבחן כי רמת הסיכון ללא השפעת הקבוצה בה היה המשיב הינה ברמה בינונית, אולם ציין כי מדובר במעצרו הראשון וההערכה היא כי מעצר זה מרתיע ובעל השפעה מניעתית עליו. שירות המבחן לא המליץ על שחרורו של המשיב 3 בפיקוח שהוצע, והוסיף כי נדרש עיבוי בפיקוח אנושי לצורך שחרורו.

4. בתום דיון שהתקיים ביום 13.9.2020 בעניינם של המשיבים ניתנה החלטת בית המשפט מושא ערר זה, בה נקבע כי "לאחר ששמעתי את הצדדים ובחנתי את הנסיבות, צפיתי בסרטונים אשר צולמו, ארבעה במספר, בחנתי את תסקירי שירות המבחן ושקלתי את המסוכנות העולה מהמשיבים, באתי למסקנה כי אכן כטענת ב"כ המבקשת קיימת מסוכנות ... אך לצד זאת סבורני כי המסוכנות קשורה באופן ישיר לנסיבות של ביצוע העבירות". בהמשך לכך, נקבע כי לצד החומרה הרבה בנסיבות ביצוע העבירות, השאלה הניצבת כעת הינה האם ניתן לאיין את המסוכנות העולה מהמשיבים בחלופת מעצר. בית המשפט השיב לשאלה זו בחיוב, בקבעו כי בהינתן מצב שבו המשיבים לא ישובו לאותן נסיבות בהן הם יכולים לבצע את העבירות אשר לכאורה ביצעו, ובהיעדר האפשרות לאחוז בנשק או לבוא במגע עם קורבנות נוספים אפשריים ... הרי ששחרורם למעצר בית מלא בפיקוח הדוק, לצד העמדת בטוחות, יוכל לתת מענה סדיר למסוכנות העולה מהם".

בית המשפט גם בחן את המפקחים, ובמסגרת זו קבע, ביחס למשיב 3, כי אין לפסול את האפשרות שהוריו יישמשו מפקחים. נקבע כי ההזדהות של אביו עם מצוקת בנו אינה צריכה להביא למסקנה שלא יוכל למלא את תפקידו כראוי. על יסוד כל אלה הורה בית המשפט על שחרורם של המשיבים בתנאי מעצר בית מלא בבתי הוריהם ובפיקוח

המפקחים שאושרו. להבטחת מעצר הבית נקבעה התחייבות עצמית של כל אחד מהמשיבים על סך 25,000 ₪, וערבות צד ג' של כל אחד מהמפקחים בסך 25,000 ₪. כן ניתן צו פיקוח מעצרים למשך 6 חודשים.

למען שלמות התמונה יצוין כי ביום 13.8.2020 שוחרר נאשם 5 בכתב האישום בתנאים מגבילים בהסכמת המדינה, וביום 13.9.2020 שוחרר נאשם 4 בכתב האישום למעצר בית מלא, בהסכמת המדינה, בתנאים זהים לאלה של המשיבים.

5. על החלטה זו בדבר שחרורם של המשיבים לחלופות מעצר הוגש הערר שלפני, בו טוענת המדינה כי לא ניתן להשיג את מטרות מעצרם בדרך של חלופת מעצר. הודגש כי העבירות המיוחסות למשיבים מקימות חזקת מסוכנות סטוטורית לפי סעיף 21(א)(1)(ג)(4), ומסוכנותם נלמדת מהמעשים האכזריים שביצעו באופן שיטתי כלפי קורבנות רבים. אשר להנמקתו של בית משפט קמא בדבר הזיקה שבין המעשים לבין מעמדם, שנשלל מהם, נטען כי אמנם תפקידם של המשיבים וסמכויותיהם הם שאפשרו להם לבצע את המעשים, אך קווי אשיותם, הכוללים תוקפנות, מניפולטיביות ודהומניזציה של האחר, היו אלה שהביאו אותם לנצל לרעה את כוחם ומעמדם נגד חלשים מהם. קווי אשיות אלה, כך נטען, "יש בהם כדי ללמד על סיכון פוטנציאלי מצדם כלפי הציבור כולו", ועל הקושי לתת בהם אמון.

עוד נטען, כי גם התסקירים שהוגשו בעניינם של המשיבים מגלים תמונה מורכבת, ואין בהם כדי "להפוך את הקערה על פיה", שהרי עולה מהם כי גם עתה איש מן המשיבים אינו מגלה אמפתיה כלפי המתלוננים. כן הוער, כי גם לו היה מקום לשקול בעניינם של המשיבים חלופה שאיננה מאחורי סורג ובריח, שגה בית משפט קמא "לגופה של החלופה עליה הורה" בכך שלא נתן משקל מספק לבעייתיות הקיימת לגבי חלק מהמפקחים, ובכך שנמנע מלהטיל תנאי של הפקדה כספית במזומן ותנאי ערובה בסיסיים דוגמת צו איסור יציאה מהארץ ואיסור יצירת קשר עם המעורבים בפרשה.

6. בדיון לפני טענה באת כוח המדינה כי מעשיהם של המשיבים הם חמורים, שהמסוכנות זועקת מהם, וכי דפוסי ההתנהגות שבאו לידי ביטוי במעשים המיוחסים להם בכתב האישום מבססים את המסקנה בדבר מסוכנותם גם שלא במסגרת תפקידם. לענין זה הפנתה להחלטה בענין טוקוש (בש"פ 2908/12 טוקוש נ' מדינת ישראל(18.4.2012)). בנסיבות אלה, כך נטען, לא ניתן גם לתת אמון במשיבים לצורך אישור חלופת מעצר.

מטעם המשיבים נטען כי למעשה כל נימוקי ערר המדינה נוגעים לשיקולי ענישה שמקומם בשלב גזר הדין, ולא לשיקולים בשלב המעצר. נטען כי בצדק קבע בית המשפט קמא כי מעשי המשיבים קשורים ונובעים מהכוח והסמכות שהיו בידיהם כשוטרי מג"ב, ומשאלה ניטלו מהם, לא ניתן לייחס להם מסוכנות; והא ראייה שהם לא היו מעורבים כלל בפלילים מחוץ לאירועים מושא כתב האישום, שנמשכו ימים ספורים בלבד. כן הפנו באי כוח המשיבים לתסקירי המעצר בעניינם של המשיבים, בהם מצא שירות המבחן להמליץ על חלופת מעצר. לבסוף צוין, כי המשיבים אינם מתנגדים לבקשה החלופית של המדינה להפקדת מזומן ולאסור יציאה מן הארץ של המשיבים, וכן לאסור ליצירת קשר עם עדים.

7. לאחר עיון הגעתי למסקנה כי דין הערר להידחות.

8. אכן, קשה להפריז בחומרתם ובכיעורם של המעשים המיוחסים למשיבים, אשר בוצעו תוך ניצול לרעה של

תפקידם וסמכויותיהם, כלפי אוכלוסיה חלשה הנתונה למרותם. מעשים מעין אלה מעוררים שאט נפש ופוגעים גם בשמה הטוב של המדינה, וככל שיורשעו, יעמדו כל אלה לחובתם של המשיבים.

ברם, בחומרת המעשים כשלעצמה אין די כדי להצדיק מעצר המשיבים עד לתום ההליכים. בהתאם לחוק, אין די בקיום עילת מעצר וראיות לכאורה, אלא על בית המשפט לבחון ולהחליט האם "לא ניתן להשיג את מטרת המעצר בדרך של שחרור בערובה ותנאי שחרור, שפגיעתם בחירותו של הנאשם, פחותה" (סעיף 21(ב) לחוק המעצרים).

(והשוו גם: בש"פ 5419/16 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 11 (7.7.2016); בש"פ 81/17 מחאג'נה נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (10.1.2017); בש"פ 9227/17 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (17.12.2017); בש"פ 8554/19 סובח נ' מדינת ישראל, פסקאות 11-10 (31.12.2019)).

9. בהתאם לכך בחן בית המשפט קמא באופן מקיף וממצה את האפשרות לחלופת מעצר הולמת, והגיע כאמור למסקנה כי ניתן להשיג את תכלית המעצר בדרך של מעצר בית מלא, בפיקוח ובתנאים שקבע.

מסקנתו זו של בית המשפט התבססה כאמור בעיקר על כך כי מדובר בנאשמים ללא כל עבר או רקע פלילי, אשר ביצעו את המיוחס להם במסגרת שירותם במג"ב ותוך ניצול הכוח והסמכות שלהם כשוטרי מג"ב במסגרת המשימה שהוטלה עליהם לאבטחת גדר ההפרדה. על כן, משנשללו מעמדם וסמכותם אלה, והם ישהו במעצר בית מלא, סבר בית המשפט כי יש בכך כדי לאיין את מסוכנותם; זאת, לצד תסקירי המבחן שהמליצו על חלופת מעצר, ובחינת התאמת המפקחים על ידי בית המשפט.

10. איני רואה כל עילה להתערב במסקנתו זו של בית המשפט קמא. אכן, משהופשטו המשיבים, תרתי משמע, ממדיהם, ממעמדם ומסמכויותיהם כשוטרי מג"ב, ונשללו מהם נשקם וסמכויותיהם, שהם האמצעים ששימשו ושאפשרו את העבירות שביצעו, קשה להצביע על מסוכנות הנשקפת מהם, אותה לא ניתן לאיין על ידי מעצר בית מלא. זאת בהתחשב גם בעובדה כי המשיבים נעדרי מעורבות קודמת בפלילים. הטענה כי "דפוסי התנהגות" של המשיבים מבססים מסוכנות אף מחוץ למסגרת פעילותם כשוטרי מג"ב, היא טענה כללית, שאינה נתמכת בכל ראיה, וממילא אינה יכולה לבסס קביעת מסוכנות לצורך מעצר.

11. יש כמובן גם משקל לעובדה כי שירות המבחן מצא להמליץ על חלופת מעצר מתוך שסבר כי יש בה כדי לתת מענה הולם לחשש למסוכנות. אמנם תסקיר שירות המבחן אינו חזות הכל, אך להמלצה של שירות המבחן לענין מעצר וחלופת מעצר יש משקל של ממש, אף כי ההחלטה הסופית היא כמובן בידי בית המשפט (בש"פ 3830/09 ידאעי נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (17.5.09); בש"פ 3253/10 מדינת ישראל נ' אזיב, פסקה 11 (3.5.2010); בש"פ 5875/19 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (19.9.2019)).

12. איני סבור כי יש בהחלטה בענין טוקוש יש כדי לתמוך בערר המדינה, שכן הנסיבות שם היו שונות, בין היתר במהות העבירות (בין היתר עבירות בנשק), במשך תקופת התרחשותן ובכך שבאותו מקרה מצא בית המשפט המחוזי כי נשקפת עדיין מסוכנות מהעורר למרות פטוריו מהמשטרה.

לעומת זאת, ניתן למצוא תמיכה להחלטת בית המשפט קמא בהחלטה של בית משפט זה בבש"פ 5720/19 מעודה נ' מדינת ישראל (19.9.2019), אליה הפנו באי כוח המשיבים, שם נקבע בין היתר -

"אין לכחד כי העבירות המיוחסות לעוררת הן חמורות, והלב נכמר למקרא התיאורים המפורטים. מכתב האישום עולה תמונה קשה של התעללות בילדי הגן, מה שמעורר בלב כל הורה חלחלה ורצון מיידי לחוש ולחבק ולגונן על ילדו-הקט. עם זאת, לא נראה מלחזור ולהסביר לקורא, וגם לציבור ולהורים הזועמים והכואבים, כי מעצר לחוד ומאסר לחוד, כי המעצר אינו מקדמה על חשבון העונש, וכי חומרת העבירות אינה מהווה עילת מעצר לפי חוקהמעצרים. עניינו מתמקד אפוא בשאלת המסוכנות. סעיף 21(א)(1)(ב) לֹ קובע כי בית המשפט רשאי להורות על מעצרו של נאשם עד לתום ההליכים המשפטיים בעניינו אם הוא סבור כי 'קיים יסוד סביר לחשש שהנאשם יסכן את בטחונו של אדם, את בטחון הציבור, או את בטחון המדינה'.

... במקרה דנן נראה כי המעשים מדברים בעד עצמם בכל הנוגע למסוכנות שנשקפת מהעוררת בעיסוקה כגננת. כתב האישום מתייחס לתקופה של שלושה שבועות, והעבירות המתוארות בו אירעו כולן בנסיבות דומות - בין כותלי גן הילדים שבניהולה של העוררת. אין לחובתה של העוררת הרשעות או התנהגויות קודמות שיכולות היו להדליק "נורה אדומה" או לרמוז על מסוכנות לסביבה. על כן, ניתן להסיק מכתב האישום מסוכנות המוגבלת לנסיבות הייחודיות של טיפול בילדים, ולא מעבר לכך" (שם בפסקאות 5-6).

13. אשר על כן איני סבור כי המדינה ביססה עילה להתערב בהחלטתו של בית המשפט קמא, ומשכך דין הערר להידחות.

14. לצד זאת, אני מוצא לקבל את בקשתה החליפית של המדינה, לה לא התנגדו המשיבים, להוסיף תנאי ערובה כדלהלן:

א. כל אחד מהמשיבים יפקיד סך במזומן של 20,000 ₪;

ב. יוצא צו איסור יציאה מהארץ נגד המשיבים והם יפקידו את דרכניהם;

ג. על המשיבים יאסר ליצור קשר עם העדים במשפטם.

ביצוע התנאים ייעשה בבית המשפט המחוזי בבאר שבע בתוך 48 שעות.

15. בכפוף לאמור בפסקה 14 לעיל, הערר נדחה אפוא.

ניתנה היום, כ"ו באלול התש"ף (15.9.2020).

